

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Інформаційний бюлетень
Випуск № 8 • Квітень 2020 р.

«ЯК ПІДТРИМАТИ ЧЕСНІСТЬ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ?»

Стрімке запровадження елементів дистанційного й онлайн-навчання у зв'язку із ізоляцією людей під час пандемії порушує проблему зростання академічної нечесності. ЗМІ говорять про сплеск нечесних дій студентів в усіх куточках світу^[1].

Проте ми маємо розуміти, що ми всі опинилися у новій, незвичній, дуже незатишній для нас ситуації, отже, головне сьогодні, зокрема й в освіті, — зберегти спокій і допомогти одне одному знизити рівень тривожності.

Пам'ятайте, що освіта належить до стресових видів людської діяльності. Підготовка до дистанційних занять, а в «терміновому» порядку й поготів, вимагає суттєво більших зусиль викладача, аніж традиційні способи освіти. Рівень самоорганізованості студентів, які опинилися у незвичних для них умовах, може бути суттєво гіршим за звичайний. Студентам також знадобиться навчитися застосуванню нових інструментів онлайн-освіти та краще опанувати прийоми самоосвіти. Студенти і викладачі у новій ситуації проводитимуть значно більше часу перед комп'ютером, що не є легким дозволям. Це час «різкої зміни підходів до навчання і викладання»^[2].

Тому згадаймо народну мудрість, на яку, на нашу думку, має спиратися викладання і навчання у поточних умовах:

КРАЩЕ МЕНШЕ, ТА КРАЩЕ.

ЩО ЦЕ ОЗНАЧАЄ?

Найперше, **навчальний матеріал доведеться скорочувати.**

Це нормально! Не намагайтеся зберегти повний обсяг матеріалу вашого курсу. Натомість позначте для себе ключове, центральне в курсі й зосередьтеся на тому, щоб допомогти студентам більш глибоко опрацювати це вужче коло питань. Ближче до кінця семестру відповідно скоротіть обсяг матеріалу, що виноситиметься на підсумковий контроль та/або іспит.

По-друге, детально **інформуйте студентів** про особливості продовження навчального семестру. Узгодьте з ними частоту, розклад, способи проведення дистанційних занять. Як змінюється програма курсу? Чи змінюєте Ви терміни складання самостійних робіт? Чи змінюєте Ви завдання, що їх мають виконати

студенти? Як зміниться поточне і підсумкове оцінювання з Вашого курсу? Виробіть, отже, спільне зі студентами бачення вашої подальшої взаємодії.

Крім того, поясніть студентам, що вимоги етичного кодексу університету й академічної доброчесності нікуди не зникають через запровадження дистанційних методів навчання. Дотримання цінностей доброчесності (**повага, довіра, справедливість, відповідальність, чесність, мужність**) — особливо важливе в часи складних подій і викликів.

Студенти навчаються по-різному в звичайних умовах. Вони так само по-різному навчатимуться за допомоги дистанційних інструментів і методів. Головне для викладача зараз — підтримати студентів, а для адміністрації університету — **підтримати** і студентів, і викладачів.

ЯК ОРГАНІЗУВАТИ ПРОВЕДЕННЯ ВІДЕОЛЕКЦІЙ?

Обирайте один з чотирьох варіантів.

① Проводьте синхронні в часі лекції зі студентами за допомоги таких програм для відеоконференцій, як Zoom або Teams.

Можливо, Вам буде простіше проводити онлайн-лекцію удвох із колегою: коли один викладач читає лекцію, другий в цей час слідкує за технічними параметрами зв'язку, збирає у коментарях й озвучує питання слухачів.

② Запишіть відео своєї лекції завчасно. Далі надайте його студентам через систему дистанційного навчання (Moodle) або просто завантажте відео на YouTube.

③ Не проводьте відеолекції, якщо Ви не відчуваєте в цьому достатньої впевненості або не маєте необхідного обладнання. Обмежтеся надсиланням студентам текстових навчальних матеріалів.

④ Запропонуйте студентам прослухати лекції, близькі за темою до Вашого курсу, на одній із платформ онлайн-курсів. Серед таких українських сервісів назовемо проекти EdEra, VUMOnline, Prometheus.

Американський сервіс Coursera пропонує до осені 2020 р. студентам будь-якого університету світу повний безкоштовний доступ до своїх курсів^[3]. Кілька українських університетів вже приєдналися до цієї програми. Поцікавтесь, можливо, Ваш заклад — серед них, і Ви зможете рекомендувати один із курсів цього сервісу Вашим студентам.

ЯКІ МЕТОДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МОЖНА ЗАСТОСУВАТИ ВЖЕ СЬОГОДНІ?

① Виконання різноманітних письмових робіт — традиційний метод навчання, який дуже добре працює в дистанційній освіті. Приділіть більше уваги наданню розгорнутих коментарів до кожної роботи*. А також розмістіть роботи студентів у спільному доступі (наприклад, у гугл-документах) і дайте студентам завдання прокоментувати роботи одне одного*.

② Можливе виконання короткої письмової роботи без оцінки (англ. ungraded assignment): студент одержує бал за фактом вчасної підготовки завдання, незалежно від змісту роботи.

③ Зробіть онлайн-дискусії (у форматі форуму, коментарів) центром, навколо якого зосереджується вивчення Вашого курсу. Технічно нескладно організувати таку дискусію у закритій групі у соціальній мережі.

Один із методів проведення такої дискусії можна втілити у студентських міні-групах. На початку тижня оберіть певну «проблему тижня». Сформулюйте до неї спочатку питання з нижніх щаблів таксономії Блума (на «знання» та «розуміння» проблеми). Студенти дадуть свої відповіді. Наступного дня додайте питання із середнього щабля таксономії (на «застосування» або «аналіз» знань). Ще за два дні наведіть питання на «оцінювання» обраної проблеми.

Студенти в такому завданні мають:

- а) відповідати на Ваші питання;
- б) коментувати відповіді одне одного;
- в) доповнювати порушену тему власними новими питаннями;

г) за підсумками дискусії підготувати повноцінний допис, який «синтезує» проведений аналіз проблеми, та опублікувати його у форматі блогу (статті).

④ Написання контрольної роботи або іспиту в присутності викладача, який може завадити списуванню та одержанню сторонньої допомоги, у дистанційній освіті втілити важко або неможливо.

Тому пропонуйте студентам завдання, які виконуватимуться «із відкритою книжкою».

Зокрема, давайте студентам тести із складними питаннями на опрацювання інформації. Якщо Ви використовуєте для такого тестування спеціальну програму, то дайте студентам кілька (скажімо, 5) спроб на виконання тесту. Після кожної спроби студент має бачити кількість правильних відповідей, але не бачити, на які з питань він відповів правильно.

У дистанційному екзамені немає сенсу давати питання на відтворення інформації — Ви одержите відповіді, скопійовані з Вікіпедії. Натомість пропонуйте студентам творчі питання, можливо, із правом вибору двох питань з чотирьох запропонованих.

Можна обмежувати час від надання студентам тесту чи екзаменаційних питань до завершення прийому відповідей, а можна (для «дуже творчих», складних питань) цього не робити.

⑤ Студенти можуть зібрати свої роботи, виконані в рамках Вашого курсу, у впорядковане електронне портфоліо.

⑥ Більше ідей для укладання завдань і оцінювання студентів у форматі дистанційної освіти див. у джерелі^[4].

ЯКІ «ДИСТАНЦІЙНІ» ЗАВДАННЯ НЕ СЛІД ДАВАТИ СТУДЕНТАМ?

- Підготувати реферат*.
- Виконувати будь-які завдання письмово «від руки».
- Конспектувати підручник або інші джерела.
- Небажано пропонувати завдання (за виключенням тестів й іспиту), за підсумками виконання яких Ви не зможете надати змістовний зворотний зв'язок.
- Обмежитися надсиланням завдання через Viber або електронну пошту. Дистанційне навчання не має бути лише самостійним вивченням тексту підручника.

Не давайте студентам надмірну кількість завдань!

Зручна нагода скористатися методикою зворотної побудови змісту курсу^[5]

(ВІД РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ДО ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ)

Завдяки переведенню оцінювань в дистанційний режим у поточному семестрі виникає вікно можливостей, яке дає змогу краще узгодити оцінювання із результатами навчання і покращити успіхи студентів.

НАШІ РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАЦІЯМ УНІВЕРСИТЕТІВ:

ТАКТИЧНІ:

- Не вимагайте сьогодні від викладачів додаткової звітності, пов'язаної із дистанційною формою організації навчання. Викладачам і так непросто в нових умовах.
- Для тих дисциплін, з яких не вдається оперативно організувати належне дистанційне навчання, розгляньте можливість разового запровадження підсумкового оцінювання типу «склав/не склав» замість виставлення диференційованої оцінки. Цю рекомендацію не слід застосовувати до **всіх** дисциплін поточного семестру, адже дифереціація семестрових оцінок є параметром визначення одержувачів академічної стипендії.
- Див. також рекомендації у Листі МОН^[6].

СТРАТЕГІЧНІ:

- Запровадьте програми підвищення кваліфікації для всіх викладачів, які не відчувають себе впевнено із технологіями, інструментами та методиками онлайн-освіти.
- Забезпечте наявність і доступ кожного викладача до обладнання, мінімально необхідного для організації дистанційної роботи (комп'ютер, якісний мікрофон, веб-камера).
- Навчальні матеріали до більшості навчальних дисциплін мають бути розміщені на платформі дистанційної освіти (наприклад, Moodle), яку використовує університет.
- Силабус більшості навчальних дисциплін має включати посилання на рекомендовані викладачем онлайн-курси, якими можна частково замінити традиційні заняття за форс-мажорних обставин.
- Запровадьте в університеті повноцінний електронний документообіг, у т.ч. для документів, що створюються викладачами (екзаменаційні відомості, робочі навчальні програми дисциплін тощо) (див.^[7]).

ОТЖЕ:

**УНИКНЕННЯ НАДМІРНИХ ВИМОГ
ДО КОЖНОЇ ЗІ СТОРІН ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ СПРИЯТИМЕ ЧЕСНОСТІ
ВІДНОСИН МІЖ НИМИ.**

**НЕ НЕДООЦІНЮЙТЕ
МАСШТАБУ ЗМІН.
«ЧОРНИЙ ЛЕБІДЬ»
ЗАПРОВАДЖЕННЯ МАСОВОЇ
ДИСТАНЦІЙНОЇ ВИЩОЇ ОСВИТИ
ВЖЕ ПРИЛЕТІВ.**

Джерела, що допомогли підготувати цей випуск бюлетеня:

1. The New(s) Normal. URL: <https://www.academicintegrity.org/integrity/the-news-normal/>
2. Sarah Elaine Eaton. The Impact of COVID-19 on Academic Integrity. URL: <https://tinyurl.com/rq2vzwm>
3. Take student learning online in response to coronavirus. URL: <https://www.coursera.org/coronavirus>
4. Alternative online assessments. URL: <https://tinyurl.com/v8yaoqq>
5. Douglas Harrison, Tricia Bertram Gallant. Going Remote with Integrity 2.0: Technological Tips & Techniques. April 02, 2020 Webinar. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ix6QJwnr35c>
6. Лист МОН від 27.03.2020 р. № 1/9-178 «Щодо завершення 2019/20 навчального року». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-zavershennya-201920-navchalnogo-roku>
7. Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг».

* Зірочкою позначена інформація, що також була наведена у попередніх випусках цього бюлетеня.

**МАЄТЕ ЩЕ ПИТАННЯ? ЗАПОВНІТЬ АНКЕТУ ДО 13 КВІТНЯ!
[HTTPS://FORMS.GLE/NV3G1XxMTGYiCvWS9](https://forms.gle/NV3G1XxMTGYiCvWS9)**

БЮЛЕТЕНЬ ПІДГОТУВАВ ЄВГЕН НІКОЛАЄВ. БЮЛЕТЕНЬ РОЗМІЩЕНИЙ НА РЕСУРСІ WWW.SAIUP.ORG.UA

Дана публікація стала можливою завдяки підтримці американського народу відповідно до грантового договору № SLMAQM17CA2015 з Посольством США в Україні. Думки, висловлені тут, належать авторам і не обов'язково відображають точку зору Посольства США в Україні чи Уряду США.